

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 11. Vtrum hæc sit vera, Christus, vt homo, est Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Si tamen hæc propositio non ita proprie accipitur, vt sensus sit: *Factum est, vt homo sit Deus*, potest admitti. Et hoc sensu, sæpè sic loquuntur Patres; vt Damascenus lib. 3. c. 11. & Augustinus lib. 1. de Trinitate cap. 13. & Nazian. epi. 1. ad Cledonium.

Possent etiã dici, *Hominem* interdum accipi formaliter, non pro supposito, sed pro indiuiduo humano præcendente ab omni actuali subsistentiã; & ita accipi à Patribus: magis tamen proprie accipi materialiter; scilicet pro subsistente in natura humana.

ARTICVLVS VIII.

Utrum hac sit vera: Christus est Creatura?

16 **R**espondet D. Thomas, Non esse ita loquendum absque aliquã determinatione; ne occasio detur errorum.

SS. Patres vocant Christum creaturam.

Notandum tamẽ est, multos Patres vti hac locutione. D. Leo serm. 3. in Pentecost. Sophronius in epistola quæ habetur in VI. Synodo act. 11. Hieron. in c. 2. ad Ephes. explicã illud: *Ipsius enim factura sumus, creati in operibus bonis*: vbi ait, hanc locutionem minime esse reformidandam, *Christus est Creatura*, id quæ probat duobus Scripture locis. Omitto alios Patres. Vnde Caietanus putat hanc propositionem *Christus est Creatura*, in rigore & proprietate esse veram: sicut & hanc, *Christus est passus & mortuus*.

Non potest tamen dici Creatura strictè.

Sed vtendum est distinctione, Si nomen Creaturæ accipiat omnino strictè, vt solet à Scholasticis; sic absolutè est falsa. Vnde negatur à Magistro in 3. dist. 11. & ibid. à D. Thoma, Durando, Richardo, Paludano, Capreolo. Et ratio est, Quia *Creatura* communiter dicitur quod ex nihilo productum est: atqui Christus non est productus ex nihilo; cum eius persona non sit ex nihilo: ergo non est proprie creatura; productio enim Christi, non est productio ex nihilo; sed cõpositio ex persona increata & natura creata. Et confirmatur ex contrario; Quia Christus non potest annihilari: ergo nec creari.

3da in id.

Si verò nomen creaturæ accipiat paulò generalius, vt sæpè solet in Scripturis & Patribus; nempe pro omni eo, quod incipit esse, siue absolutè, siue secundum aliquam naturam creatam: sic Christus absolutè potest dici creatura. Nam sicut ab humanitate, dicitur homo; sic à natura creata, dicitur creatura. Et ita intelligendi sunt Patres. Neque solùm Christus, qui includit naturã humanã, sed etiã Filius Dei dici potest factus creatura.

ARTICVLVS IX.

Utrum hac sit vera: Iste homo incepit esse?

17 **R**espondet D. Thomas negatiuè. Quia iste homo seu Christus designat suppositum proprie, quod est æternum: nam subiecta accipiuntur materialiter. Atqui *Verbum incipit*, includit antea non extitisse.

Scotus affirmat.

Notandum est, Scotum in 3. d. 11. q. 3. docere hanc propositionem *Christus incipit esse*, *Christus est factus*, esse veram in proprietate sermonis. Primò, Quia fieri hominem, est fieri simpliciter; nam est

fieri substantialiter. Deinde, Quia illud attributũ cadit super formale subiecti, quod est humanitas. Tertio, Quia hæc, *Christus est*, non fuit vera ab æterno: ergo Christus incipit esse.

Sed contraria est communior Theologorũ in 3. d. 11. vel 12. & D. Thomæ hic. Quaruis Durandus velit illam esse distinguendam. Ratio est, Quia illud dicitur simpliciter fieri, vel incipere esse, quod ita accipit esse, vt ante hoc momentum absolutè non fuerit; nã, fieri vel incipere, includunt hanc negationẽ, hoc antea absolutè non erat. Itaque cum Christus antea absolutè fuerit; est enim *Christus æternus*, ad Hebr. vlt. & Apoc. 1. non rectè dicitur quod incipiat esse, vel quod fiat, aut sit factus. Confirmatur, Quia alioquin hæc esset vera: *Filius Dei est factus, vel incepit esse*: quidquid enim dicitur de Christo, vel hoc homine, dicitur etiam de Filio Dei.

Resoluitur.

Ad Primum Argumentũ Scoti, Respondetur, Diluatur. Etsi esse hominem, sit esse simpliciter, si per se cõsideretur; tamẽ respectu Christi, est esse tantum secundum quid: nam ipse antea simpliciter erat. Ad Secundum; Potius in talibus propositionibus subiectum supponit pro materiali, ita vt formale prædicati cadat in materiale subiecti: vt patet in hac; *Christus est æternus*. Possent tamen illa locutio admitti si Christus formaliter accipiat: verum hæc acceptio est impropria. Ad Tertium, Hęc est vera: *Christus fuit ab æterno*, non tamen idèò verum ab æterno debet esse, *Christus est*. Sicut patet in simili: *Quidam homo fuit ab æterno*, non tamen idèò verum est primo die creationis mundi, *quidam homo est*. Satis enim est, vt hoc suppositum quod est Christus, sit ab æterno. Ratio est, Quia cum dico, *Christus est*; Christus accipitur formaliter pro cõposito: nam verbum, *est*, secundum adiacens, facit subiectũ accipi formaliter. Cum autem additur, *ab æterno*, accipitur materialiter pro supposito: quasi dicatur; is qui est Christus, est ab æterno.

Diluatur argumentum Scoti.

ARTICVLVS X.

Utrum hac sit vera: Christus vt homo, est Creatura?

18 **R**espondetur, Proprie esse veram. Nam reduplicatio proprie reduplicat formam potius, quàm suppositum. Vnde sensus est: Christus secundum naturã humanam est creatura; nõ autem, Christus vt suppositum naturæ humanæ, est creatura: hoc enim falsum est. Reduplicatio enim designat & specificat id, secundum quod, & in quo attributum conuenit subiecto.

18 Reduplicatio quid reduplicet.

ARTICVLVS XI.

Utrum hac sit vera: Christus vt homo est Deus?

19 **R**espondet D. Thomas cù distinctione. Aduerte tamen, hanc propositionem: *Christus secundum quod homo, est Deus*; esse proprie falsam. Nam homo, in reduplicacione proprie accipitur pro natura, non pro supposito; & significat Christum ratione naturæ humanæ esse Deum: quod omnino falsum est.

19

Pro huiusmodi locutionibus seu propositionibus Notanda est hæc Regula: *Ea quæ sunt propria Dei, non possunt tribui homini, vel Christo cum reduplica-*

Regula.

reduplicacione humanitatis. Similiter ea qua sunt propria hominis, non possunt dici de Christo, vel Deo, vel de hoc homine, cum reduplicacione diuinitatis. Vnde hæc propositiones proprie sunt falsæ: Christus vt homo, est Deus; est Omnipotens, est Filius Dei. Item: Christus vt Deus, est homo; est mortuus, est crucifixus. Ratio est; Quia talis reduplicatio, vt homo, vt Deus, vel reddit causam, vel designat naturam, per quam, aut in qua conueniat Christo tale attributum: vnde reddit sensum proprie falsum. In sensu tamen improprio possunt admitti: nempe si reduplicatio solum designet suppositum; vt sensus sit; Christus, qui est homo, est Deus; est Omnipotens. Sed aduerte, tunc reduplicacionem esse superfluum, & locutionem impropriam & exoticam.

Quod autem D. Thomas in Respon. ad 3. ait: hanc propositionem: Christus vt hic homo, est Deus, magis esse veram, quam istam; Christus vt homo, est Deus; eod quod illud hic, designet suppositum; verum quidem est; tamen absolute est etiam impropria locutio; vt docet Durandus, & rectè, dist. 10. quæst. 1. Nam illud hic, significat potius indiuiduationem naturæ, quam suppositum. Vnde sen-

Christus
vt hic
homo.

sus est proprie: Christus ab hac humanitate habet quod sit Deus. Quare non est ita loquendum.

ARTICVLVS XII.

Vtrum hac sit vera: Christus secundum quod homo, est hypostasis?

Respondet D. Thomas cum distinctione. Notandum breuiter, hanc: Christus vt homo, est hypostasis vel persona; ambiguam esse. Si enim, vt, accipiatur reduplicatiue, est falsa: significat enim Christum habere personalitatem à naturâ humanâ. Si autem specificatiue; id est, si solum designet naturam, in qua habet nouam rationem personæ, est vera. Nam sensus est; Christum vt hominem, esse quid subsistens. Magis tamen propria est hæc; Christus vt homo, est persona humanâ: nam etsi humana natura non sit ratio cur Christus sit persona absolute; est tamen ratio cur sit talis persona; nempe humana.

20

Christus
vt homo
est persona
humana.

Q V Æ S T I O XVII.

De pertinentibus ad Vnitatem Christi, quantum ad esse.

In Duos Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus sit Vnum, an Duo?

Respondetur; Christus est Vnus & Vnum. Et quidem quod Christus sit Vnus, est fide tenendum. Patet ex Symbolo Nicæno & Athanasij; & ex dictis supra quæst. 2. art. 2. Ratio est; Quia, Vnus, quando solitariè ponitur, indicat vnitatem personæ; vt patet ex communi modo loquendi. Hinc Pater, Filius, & Spiritus sanctus, etsi sint Vnum, non tamen Vnus: quia non sunt vna Persona.

Vnus.

Quod autem Christus etiam sit Vnum neutre, non duo: Probatur, Quia est vnum ens sine imperfectione compositum. Item, est vnum suppositum in duabus naturis subsistens: atqui Vnum solitariè sumptum, nihil aliud significat quam vnum ens, & vnum suppositum. Secundò, Quia Christus non est plura: ergo absolute est vnum. Antecedens patet; Quia nec est plures naturæ, nec plura supposita. Non plures naturæ; nam etsi diuinitas dicatur de illo; non tamen humanitas. Et ratio est; Quia vt aliquid dicatur simpliciter vnum, satis est vt sit vnum suppositum. Patet ex supra dictis. Dices; Christus est aliud per diuinitatem, aliud per humanitatem: ergo est duo. Antecedens patet ex multis Patribus, qui ita loquuntur. Vide D. Augustinum in Enchiridio cap. 36. & lib. contra Felicianum cap. 11. Respondeo; D. Thomas hic negat Antecedens, Quia,

Duo im-
proprie.

inquit; Aliud significat diuersitatem naturæ & suppositi. Quod verum est, si nomen Aliud sumatur strictè. At si largius sumatur, potest admitti, nec omnino improprie. Et sic intellige quod docuit D. Thomas supra quæst. 2. art. 3. ad 1. cum ait: Quod Christus dicatur aliud & aliud, non importat diuersitatem suppositi, sed diuersitatem naturarum. Et ita sæpè loquuntur Patres. Et simili modo concedi posset Christum esse duo: nam sensus est, subsistere in duabus naturis: magis tamen proprie hæc locutiones negantur. Quod autem D. Thomas ait, diuersitatem accidentalem facere Alterum, sumptū est ex Porphyrio & Aristotele male verso; nam pro ἀλλοίον, id est, diuersum seu varium verum est Alterum. Absolute enim est falsum: non enim lac est alterum per dulcedinem, alterum per albedinem.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo sit tantum vnum esse?

Respondet D. Thomas, in Christo est tantum vnum esse; nempe completum. Ratio est; quia natura humana non vnitur ei accidentariè, sed substantialiter & hypostaticè; ac proinde non facit in ipso diuersum esse personale, seu completum: sed solum facit vt adueniat noua habitudo esse personalis præexistentis ad naturam humanam. Cetera vide apud D. Thomam.